

Bad Bentheim

Wandelen in de schaduw van Burg Bentheim

▲ Burg Bentheim is een prachtige burcht

Druilerig weer, mist, natte sneeuw, motregen, korte dagen, winkels dicht vanwege Nieuwjaar: een korte samenvatting van onze midweek in Bad Bentheim. Bij het plaatselijke toeristenbureau haal ik toch maar een wandelkaart. Ik kies drie korte routes uit, met elk een eigen karakter: bos, veen en rotsen van zandsteen.

De wandelkaart voor Bad Bentheim laat het eigenlijk al zien: de meeste paden in de omgeving lopen kaarsrecht. En als we nog wat beter kijken zien we dat ze bovendien langs eindeloze weilanden lopen, over geasfalteerde landweggetjes. Niet alleen wij als ouders zien dat niet echt zitten, maar vooral voor onze puber is dit onacceptabel: 'oersaai' heet dat.

Immer gerade aus

Dus kiezen we op onze eerste dag voor een wandeling door het bos dat zich even ten noorden van Bad Bentheim bevindt. Wandeling nummer 8 op de kaart, met het Kurzentrum als startpunt. Best een mooie wandeling, maar o, wat zijn die paden rechttoe rechtaan! Als ik me niet vergis hoeven we tijdens de hele wandeling – een afstand van zeven kilometer – maar vier keer rechtsaf. De rest is *immer gerade aus*.

Op de kaart staan drie bezienswaardige plekje aangemerkt. Eén daarvan staat pal op het pad: de *Höltlingstuhl*, een staand zandstenen plakkaat uit 1713 met de afbeelding van een wapen, op de plek waar vroeger vergaderingen werden gehouden over het beheer van dit gebied. De twee andere highlights zijn wij vermoedelijk straal voorbij gelopen: de *Fürstensteine* en de *Prinzensteine*. Misschien liggen ze ergens verborgen in de bossen langs het pad.

Het laatste stukje van de wandeling is het mooist, maar helaas ook het kortst. Hier ligt het *Hutewald*, een stukje oerbos. Het is een chaos van jewelste, allemaal omgevalen bomen. Bizar is dat de hele wandeling vergezeld gaat van oorverdovende knallen, zo hard dat ze doen denken aan bommen en granaten. Oké, het is oudejaarsdag, dus we kunnen ons voorstellen dat er hier en daar een rotje wordt afgestoken. Maar dit gigantische lawaai is van een heel andere

orde. Terug bij ons huisje toch maar even informeren. Carbidischieten, vertelt de receptioniste ons. In Nederland, vlak over de grens, maar ook in Duitsland wint deze hobby volgens haar terrein. Mooi, maar niet voor de wandelaar die op zoek is naar rust.

Zandstenen kasteel

Naast wandelingen en zwembadbezoeken, reserveren we een volle middag voor een bezoek aan het middeleeuwse kasteel van Bad Bentheim. *Burg Bentheim* is werkelijk een prachtige burcht die hoog boven het dorp en het omliggende landschap uitsteekt. We raken vooral onder de indruk van de veelzijdigheid van het terrein. Het ommuurde vestingcomplex is gebouwd van Bentheimer zandsteen en staat hoog bovenop zandstenen rotsen, waaromheen een wandelpad is aangelegd. Hoewel Burg Bentheim bewoond wordt door de adellijke familie *zu Bentheim und Steinfurt*, is een groot deel toegankelijk voor het publiek. We komen binnen via twee indrukwekkende poorten. We betreden de Katharinenkerk, een sober ingerichte ruimte met een vrij hangende sculptuur die uit twee met de rug naar elkaar toegekeerde Madonna's bestaat, een beetje luguber. Dan beklimmen we de dertig meter hoge kruittoren, een van de oudste delen van het kasteel, vanwaar we een schitterend uitzicht hebben over het dorp en de weilanden. Vroeger was dat wel even anders: toen speurde men hier de omgeving af naar eventuele vijanden, en in het ergste geval kon men zich in de toren verschansen. Daarom was de toren in de middeleeuwen vanaf de binnenplaats alleen via een houten ladder op halve hoogte toegankelijk. In geval van nood werd die ladder snel binnengehaald. De toren stamt uit de elfde en twaalfde eeuw maar kreeg zijn huidige vorm pas rond 1525. Hij heeft een grondvlak van 14 bij 14 meter en de muren zijn ruim vijf meter dik. Ten slotte vergapen we ons nog aan de romantisch ingerichte slaapkamer waar onze eigen koningin Emma 's zomers met enige regelmaat sliep, en bewonderen we het prachtige schilderij waarop – wederom onze eigen – kunstschilder Jacob van Ruisdael het kasteel heeft vastgelegd toen hij het bezocht in 1650.

Klimmen en klauteren

Wat het wandelen betreft moet ik wel met iets leukers op de proppen komen, anders is voor onze zoon toch echt de maat vol. En wat had ik beter kunnen kiezen dan de Isterberg. Deze uitstulping van »

^ Het Kurzentrum als startpunt

^ De Höltingstuhl, een zandstenen plakkaat uit 1713

^ De Isterberg, een paradijs voor klimmers en klauteraars

zandsteenrotsen, goed verstopt onder een dicht bos, middenin het grotendeels vlakke landschap, is een paradijs voor liefhebbers van klimmen en klauteren. Toegegeven, het is een wandelingetje van niks: iets meer dan twee kilometer (nummer 25 op de wandelkaart). Maar wel één die zeer in de smaak valt.

De Isterberg ligt enkele kilometers ten noorden van Bad Bentheim, pal aan de weg. Voor een eerste kennismaking beklimmen we de 35 meter hoge uitzichttoren aan de voet van de 'berg' (het hoogste punt meet 68 meter). Vervolgens gaat het kronkelend langs en door zandsteenrotsen in de meest bizarre vormen, met daartussen grillig gevormde lagen leisteen en nauwe kloven. We beklimmen ze allemaal. Bovenop de Duivelsrots werden vroeger offers gebracht aan de vruchtbaarheidsgodin, het gat in de rots is nu nog te zien. Precieze cijfers spreken elkaar tegen, maar dat dit unieke stukje natuur miljoenen jaren geleden is ontstaan, staat vast. De Noordzee, die ooit tot hier reikte, zou al dat thans versteende zand hebben aangevoerd.

Fotogenieke vennetjes

Als laatste kies ik voor een wandeling van 7,5 kilometer door weer een heel ander

landschap, het Gildehauser Venn. Het 650 hectare grote beschermde natuurreservaat bestaat uit heide, vennetjes, oude turfgraten en bossen. We beginnen de wandeling een kilometer of vijf ten zuiden van het dorp Gildehaus. Aanvankelijk volgen we – alweer – twee kaarsrechte wegen aan de rand van het hoogveengebied, tot het ons begint te dagen dat er ook een veel spannendere route mogelijk is: dwars door het natte terrein heen. Bij het meest noordelijk gelegen uitzichtplatform verlaten wij het keurige pad en volgen een wat onduidelijk maar moeilijk te missen pad kriskras door het heide- en veenlandschap zuidwaarts. Het zijn met name de talloze fotogenieke vennetjes die het gebied tot een plaatje maken.

Wanneer de zon eventjes tevoorschijn komt, zijn de kleuren prachtig en spiegelen de vele rietplanten zich in het blauwe water. Bonus is het houtenplankenpad dat in het drassigste deel van het veengebied is aangelegd. Aan het einde van het spoor bevindt zich nog zo'n robuust uitzichtplatform, waar vandaan wederom een fraai ven te bezichtigen valt.

Terug bij de parkeerplaats zit ons bezoek aan Bad Bentheim er alweer op. In dit land van kaarsrechte landweggetjes hebben wij toch afwisseling weten te vinden, en hebben we kunnen genieten van bossen, zandsteenrotsen, vennen en een schitterend kas-teel! ■■

▲ Door het natte terrein heen

PRAKTISCHE INFORMATIE

Hoe er te komen?

Vanuit Amsterdam vertrekt er om de twee uur een trein die rechtstreeks naar Bad Bentheim rijdt. De reis duurt slechts 2 uur en 15 minuten.

Accommodatie

Wij overnachtten in een huisje van Ferienresort Bad Bentheim van Roompot, gelegen aan de weg van Bad Bentheim naar Gildehaus.

Wandelen

Bij het toeristenbureau van Bad Bentheim, Schlosstrasse 18, is een wandelkaart van de omgeving te koop voor € 4,90. Hierop staan 29 wandelroutes met een minimale beschrijving van elk op de achterkant. De wandelingen hierboven beschreven zijn nummer 8, nummer 12 (een deel ervan) en nummer 25 op de kaart.

Het Bentheimer goud

Alles wat 'blinkt' in Bad Bentheim is opgetrokken uit het zogenaamde 'Bentheimer goud', oftewel het zandsteen van Bentheim. Het zandstenen kasteel dat bovenop een zandsteenformatie staat, zandstenen muurtjes, zandsteenversieringen, ja zelfs kunst van zandsteen. Dit uitstekende bouw materiaal vond destijds ook zijn weg naar Nederland, over de rivier de Vecht, en zo kwam het dat ook gebouwen als de Dom in Utrecht en de Sint-Jan in Den Bosch van dit zandsteen werden gebouwd. Maar ook talloze andere kerken, alsmede altaren, grafstenen en doopvonten werden er van gemaakt. Ja, zelfs de sokkel van het Vrijheidsbeeld in New York zou uit Bentheimer zandsteen opgetrokken zijn.

Achthonderd jaar lang werd het zandsteen van Bentheim en het ernaast gelegen dorp Gildehaus in negen steengroeven gewonnen. Schepen vol met dit 'goud' zijn naar Nederland vervoerd. In de zeventiende en de achttiende eeuw was dit de belangrijkste inkomstenbron voor de regio. Het slijpen van zandsteen bleek echter funest voor de longen, en in Nederland werd de bewerking ervan dan ook vanaf 1951 verboden.

Alles in Bentheim herinnert nu nog aan die welvarende dagen van de zandsteenwinning, maar het was de aanwezigheid van geneeskrachtige zwavelbronnen die de plaats in 1979 haar toevoeging 'Bad' gaf.